

Sillabåten Frida

Enligt uppgift bygd 1890-tal i Trelleborg.

Köpt från Viken på 40 / 50 talet.

Hemmahamnar Nyhamnsläge och Råå.

Medlem Råå Träbåtsförening

Kontaktuppgifter: Dan Melander 070-3996617 epost: danmel@live.se

Båtens historia

Vi har haft båten som släktbåt sedan 1970 då min far köpte den av vännen Mats Åke Hugosson. Enligt Mats Åke, i dag boende strax söder om Råå. skall den vara bygd på 1890 talet i Trelleborg.

Båtens ålder kan bekräftas av att båten saknar "lasker" i bordläggningarna utan bordläggningen är fasade då borden möts. Något man upphörde med vid sekelskiftet. Den är också bygd för enbart segel och fiske, inte för motor. Detta bekräftas också av formen på skrovet. Då denna typ av skrov byggdes för motor började man svagt böja stäven kraftigare i bygget.

Som "sillabåt" har den haft två skott för och akter med en sump som fylldes med vatten i den delen som i andra båtar av denna storlek är lastrum. Detta för att fisken skulle hållas färsk in till kaj. Detta bekräftas också av de gamla bottenventiler som fortfarande finns kvar. Att de gått i fiske i många år bekräftas också av att bordläggningen är nedsliten på insidan av borden där fiskarna tagit spjörn med sina trätöfflor då de drag garnen.

Livräddningsbåt och lotts-båt

Enligt Mats Åke har han fått sig berättat att den också lär ha gått som livräddningsbåt i Öresund i början av seklet. Det finns en målning på Handelsbanken i Helsingborg med en sådan båt från som seglar i Helsingborgs hamn mellan ångbåtarna med ett däckshus.

Så långt jag har kunnat spåra båtens historia är att den skall ha köpts av disponenten för Ängelholms bryggeri Nils Rosander 1949. Den låg då i Viken och hade ingen motor. Man seglade båten runt

Kullen till Ängelholm. Men man kom bara till mynningen av Rönne å. Båten bogserades sedan mot en ersättning av 20 kr upp till bryggeriet i Ängelholm.

Göran Rosander var 11 år ca när man köpte båten. Enligt Göran Rosander har han hört att båten skall ha gått som lotsbåt under kriget i Norge. Uppgifter som jag inte har kunnat få bekräftat.

Båten hade en mycket liten sittbrunn då Rosanders köpte henne tiden och däckshuset såg ut som på den svartvita bilden. Den lilla runda sittbrunnen var så liten att båten var svår att styra då rorkulten stötte i magen då man drog den mot sig berättar Nils.

Nils Rosander satte så småningom in en råoljemotor av märket Drott som var gjord i Värmland. Båten låg under 50-talet alla somrar i Ramsjöhamn på Bjärehalvön innanför Torekov.

Göran beskriver hur man hade så mycket roligt med båten under sin uppväxt och den dunkade runt med sin råoljemotor hela somrarna bl.a. på makrillfiske runt Bjärehalvön. Båten såldes vidare till Ingvar Tengvall i Ängelholm då Göran tog studenten då pappa Nils inte längre hade tid att sköta henne ensam. Den råoljemotorn som var i när han köpte den hette Pythagoras och var tillverkad i Norrtälje. Han bytte ut denna motor till en modifierad Ferguson traktor 4-cylinders dieselmotor.

Vildfågel – Rosa – Rocy - Frida

Namnet Vildfågel har den alltså haft från den tidigare ägaren i Viken. På Skämt fick den öknamnet "Tam-ankan" av jägmästare Dag de Geer, då den kom till Ängelholm. Ingvar Tengvall i Ängelholm som köpte båten av Rosanders döpte om båten till Rosa efter sin hund.

Mats Åke Hugosson köpte båten av Tengvall 1962 och seglade den till Göteborg där man byggde om däckshuset på Chalmers. Den byggdes med ett långt säckshus men med större sittbrunn. Man döpte den till Rocky. Hemmahamn var då Brofjorden i Bohuslän. Den hade då kvar de gamla garvade seglen.

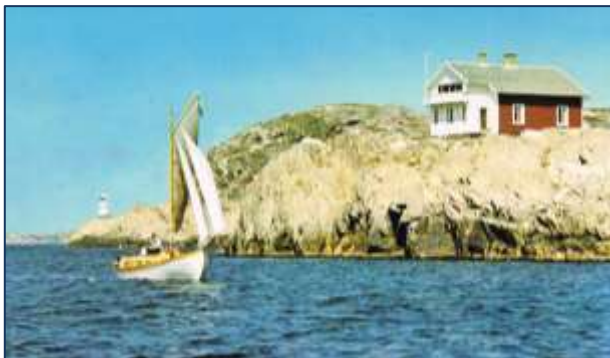

Bild tv. Ett vykort med Frida som seglar utanför Islandsberg söder om Lysekil 1976 så som hon såg ut med de Garvade seglet. Bild th Mats Åke och jag som gäst i början av 70-talet.

1970 köpte min far Bertil Melander med hemmahamn Södra Ramsvik (I dag Lysekils Marina) mellan Lysekil och Bohus- Malmön. Båten döptes så till Frida.

Den brukades då för garnfiske, markkrillfiske och fritidssegling. Under dessa år brukades den också i seglarskolor på Bohus Malmön i många år. Hon brukades flitigt av många i seglingar från maj till oktober i seglingar framför allt i Bohuslän och södra Norge. Hon var långt mer brukad än liggandes vid kaj. 1979 fick hon hemmahamn på Fotö innanför Vinga Fyr utanför Göteborg.

Till Norra Bohuslän 1993.

1993 orkade min far inte längre hålla den så jag tog den till Tanum med hemmahamn i Grebbestad i Norra Bohuslän. Jag fick då hjälp att byta flera bord på var sida av båtbyggaren Svens Johansson i Gerlesborgs hantverksby. En mästare på att bygga Colin Archer båtar och vikingaskepp. Jag kortade då däckshuset för att få större sittbrunn. Vi satte då "slagvägare" (ett innebord på insidan spanten på var sida) för att stabilisera skrovet då vi försvagade ett skott.

Mestadels blev det seglingar och uppdrag i norra Bohuslän mellan Hamburgsund och Kosteröarna – södra Norge. Vi var då flera familjer och min bror som brukade båten. Många barn har tusen minnen av turer, öden och äventyr under sin uppväxt med båten bland kobbar och skär. Då jag deltog med uppstart av Väderöarnas (Bohuslän) Vandrarhem blev det många turer mellan Grebbestad och Väderöarna. Hon gick också som seglarskolebåt i Bohuslänska jaktklubben i där jag var ordförande i några år.

2013 riggade vi om båten med en mast som ligga på vänt i 25 år. Det blev nya och större segel, längre gaffel, större fock och bättre skuren klyvare och toppsegel.

Åter till Skåne efter 60 år

Då min fru har rötter och ett ärvt hus i Nyhamnsläge hamn kom båten efter drygt 60 år tillbaka till Skåne. Det var då jag fick reda på av bröderna Ravanis att det var en sillabåt i grunden. För närvarande har hon hamn och är medlem i Råå träbåtsförening. Men vid möjligheter utgår vi från Nyhamnsläge.

Genom träbåtsseglingarna i Svanshall har båten åter kommit att segla i Skäldeviken som hon en gång gjorde på 50-talet.

Vildfågels förvåning

Min brorsdotter Frida Clements som är konstnär och designer i USA är namne med sillabåten valde att göra en flagga med en skånegås i emblemet. Vi viste då inte att den en gång hetat Vildfågel. Hon har dessutom året innan just skrivit en illustrerad barnbok om just en denna tecknade vildfågel. Dröm om vår förvåning att båten just var en skånsk vildfågel.

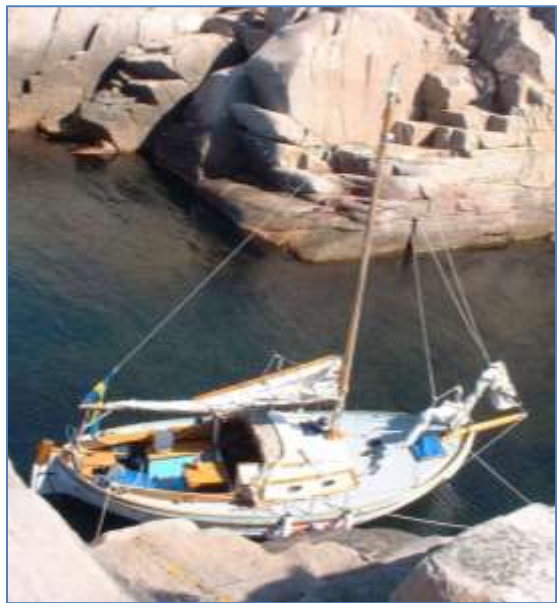
Detta om historiens vilda vingslag från en mycket gammal fortfarande seglande skånsk sillabåt.

På gröningen i Nyhamnsläge inför sjösättningen 2017

Några övriga bilder:

Överst till vänster: Med ett rev på insegling till Nyhamnsläge.

Mittbilden vänster: Förtöjd på norra Morö i ytterskärgården innanför Väderöarna i Bohuslän.

Nedersta bilden: Ängholmen / Saltholmen Göteborg vi Per Ivarssons brygga.

Högra bilden: Här en bild från det sk Snäckereiset för träbåtar i Strömstad 2003 som vi vann som **Toppensnäckan 2003** för norra Bohuslän.